

РЕШЕНИЕ НА СЪДА

27 март 1980 година*

„Действие във времето на преюдициални решения”

По съединени дела 66, 127 и 128/79

с предмет преюдициално запитване пред Съда, в приложение на член 177 от Договора за ЕИО, от Corte Suprema di Cassazione, Рим по делото, висящо пред този съд между

Amministrazione delle Finanze

и

S.r.l. Meridionale Industria Salumi,

Amministrazione delle Finanze,

и

Fratelli Vasanelli,

Amministrazione delle Finanze

и

Fratelli Ultrocchi,

преюдициално решение относно времевия обхват на тълкувателните решения, постановени от Съда в съответствие с член 177 от Договора за ЕИО,

СЪДЪТ,

в състав: г-н ММ. Н. Kutscher, председател, г-н А. O'Keeffe и г-н А. Touffait, председатели на състав, г-н J. Mertens de Wilmars, г-н Р. Pescatore, г-н Mackenzie Stuart, г-н G. Bosco, г-н Т. Koormans и г-н О. Due, съдии,

генерален адвокат : г-н М. G. Reischl,

секретар: г-н М. А. Van Houtte,

постанови настоящето

Решение

* Език на производство то: италиански.

1. С три определения от 11 януари 1979 г., регистрирани в секретариата на Съда, първото на 20 април 1979 г. (дело 66/79, *Meridionale salumi*), другите две на 9 август 1979 г. (дело 127/79, *Vasanelli*, и дело 128/79, *Ultrocchi*), Corte Suprema di Cassazione, Рим, в съответствие с член 177 от Договора за ЕИО е повдигнал два въпроса относно тълкуването на член 177 от Договора за ЕИО по отношение на обхвата на тълкувателните решения, постановени от Съда, в контекста на тази разпоредба.

2. С тези въпроси, формулирани по еднакъв начин в трите препращащи определения, Съдът е запитан:

„а) относно смисъла на член 177 от Договора за ЕИО, по отношение на вноса и отношенията, все още неопределени, според тяхното вътрешно право, националните власти на държава са обложили с данък суми, които те не е следвало да облагат, или, от друга страна, не са обложили суми, които те е следвало да облажат в изпълнение на разпоредбите на Общността, приложими в този сектор според тълкуването, впоследствие наложено им с решение на Съда на ЕО, прилага ли се това решение също така към такива правоотношения в рамките на вътрешната правна система на държавата-членка или не, или то се прилага при спазване на определени ограничения и при определени условия: във втория случай – какви са тези ограничения и условия?

б) Също така за целите на член 177 от Договора, дали е забранено или се изисква от правото на Общността, или е ирелевантно по отношение на този член, че по отношение на такива правоотношения, тези засегнати са оправомощени по националното законодателство да образуват производство за искане или възстановяване, на основата на тълкуването, предоставено с решението на Съда на ЕО, на дължими, но неплатени суми или на недължимо платени суми?”.

3. Въпросите са поставени в контекста на споровете между търговците и съответния италиански административен орган, който ги задължава, по отношение на вноса на говеждо и телешко месо, извършен от тях през 1968 г., да заплатят допълнителни суми за земеделски вносни такси, дължими по силата на Регламент № 14/64 на Съвета от 5 февруари 1964 г. относно постепенното изграждане на обща организация на пазарите в сектора на говеждото и телешкото месо (ОВ 1964 г., стр. 562) и на Регламент № 805/68 на Съвета от 27 юни 1968 г. относно общата организация на пазара на говеждо и телешко месо (ОВ L 148, стр. 24).

4. По това време размерът на тези такси е бил изчислен от италианските митнически власти по метод, който също така е бил препоръчан по митнически въпроси от Комисията, според който в случай на намаляване на мита, извършвано след като декларацията за внос е била подадена, но преди стоките да бъдат освободени за употреба, би следвало да се приложи по-благоприятната ставка, ако заинтересованият вносител е поискал това.

5. С Решение от 15 юни 1976 г. (дело 113/75, *Frecassetti*, *Racc.* стр. 983) Съдът на ЕО е постановил обаче, че този метод не може да бъде прилаган към земеделски такси върху вноса на стоки от трети страни, които следва да бъдат

изчислявани по еднакъв начин в съответствие със ставката в сила в деня, в който декларацията за внос е била приета от митническите власти. Впоследствие, засегнатите търговци е трябвало да плащат по-големи такси.

6. Дори и преди решението по делото *Frecassetti*, италианската администрация е претендирала за плащането на тези допълнителни суми на това основание, както е видно, че търговците във всеки случай не са спазили формалностите, изисквани от италианското законодателство, за да бъде приложена по-благоприятната ставка. Въпреки това, в хода на делото беше поставен въпросът до каква степен тълкуването, дадено с решението по делото *Frecassetti* осигурява, по отношение на случаи, възникнали преди датата на това решение, основание в правото на Общността за претендиране на въпросните допълнителни суми, като освен това се вземе под внимание и фактът, че междувременно с Постановление № 695 на Президента на Републиката от 22 септември 1978 г. е било изменено по-старо постановление, за да се приведе в съответствие, доколкото това се отнася до изчислението на земеделските такси с решението по делото *Frecassetti*, но същевременно е регламентирало, че това изменение влиза в сила само от 11 септември 1976 г., в резултат на което допълнителните размери на таксата биха били изискани само по отношение на стоки, декларирани след тази дата. Датата 11 септември 1976 г. е била избрана, тъй като тя съответства на датата на публикуване на оперативната част на решението по делото *Frecassetti* в Официален вестник на Европейските общности, С 214 от 11 септември 1976 г.

По първия въпрос

7. По същество, този въпрос цели да се установи, в частност по отношение на данъците и таксите, дължими по правото на Общността, когато с тълкуване на разпоредба на Общността от страна на Съда на ЕО, съгласно член 177 от Договора се установи, че прилагането на тази разпоредба от страна на националните власти е било несъвместимо с тази разпоредба, като нейният обхват е бил определен от Съда, така тълкуваната разпоредба следва да се прилага от националните съдилища, надлежно сезирани за спорове в резултат на това прилагане, дори и по отношение на правоотношения, възникнали и установени преди датата на решението, постановено по искането за тълкуване.

8. Член 177 от Договора предвижда, че Съдът на ЕО е компетентен да постановява преюдициални решения, в частност, относно тълкуването на Договора и на актовете на институциите. Целта на тази компетентност е да се осигури еднакво тълкуване и прилагане на правото на Общността и, в частност, на разпоредбите, които имат пряко действие, чрез националните съдилища.

9. Тълкуването, което при упражняване на компетентността, дадена по силата на член 177 от Договора за ЕИО, Съдът на ЕО дава на разпоредба от правото на Общността, изяснява и определя, където това е необходимо, смисъла и обхвата на тази разпоредба, както тя следва или е следвало да бъде разбрана и прилагана от момента на влизане в сила. Следователно разпоредба, тълкувана по този начин, може и трябва да бъде прилагана от съдилищата дори и по отношение на правоотношения, възникнали и установени преди датата на съдебното решение, постановено по искането за тълкуване, при условие че в

друго отношение условията, които позволяват да бъде заведен иск пред компетентния съд, свързан с прилагането на тази разпоредба, са изпълнени.

10. Както Съдът е установил в своето решение от 8 април 1976 г. (дело 43/75, *Defrenne/Sabena, Racc.*, стр. 455), само при извънредни обстоятелства Съдът може, в изпълнение на общия принцип за правната сигурност, присъщ на правната система на Общността, и като вземе предвид сериозните последици, които неговото решение може да има, по отношение на минал период, за добросъвестно установени правоотношения, да бъде подтикнат да ограничи по отношение на което и да е засегнато лице възможността да се позовава на така разтълкуваната разпоредба с цел да постави под въпрос тези правоотношения.

11. Такова ограничение обаче може да бъде допуснато само с конкретното съдебно решение, постановено по исканото тълкуване. Фундаменталната необходимост от общо и единно прилагане на правото на Общността предполага, че единствено Съдът на ЕО може да вземе решение относно определянето на времеви ограничения на тълкуването, което той постановява.

12. На последно място, като се има предвид уточнението, поискано от националния съд, следва да бъде отбелязано, че разпоредба от правото на Общността, разтълкувана по такъв начин започва да действа в съответствие с даденото Ж тълкуване от момента на влизането Ж в сила без да е необходимо да се прави разграничение според това, дали въпросните разпоредби налагат задължения или с тях се предоставят права на засегнатите лица, или дали съответните суми е следвало да бъдат, но не са били събрани – в нарушение на правото на Общността – от националната администрация, или пък те са били събрани в нарушение на това право.

По втория въпрос

13. С втория въпрос се пита дали упражняването на правата, които гражданин или, според случая, обществен орган получава от прякото действие на разпоредба от правото на Общността, разтълкувана при обстоятелствата и с последиците, описани по-горе, може или не може да бъде адаптирано и евентуално ограничено от националния закон. Въпросът визира в частност правомощието на административен орган да заведе дело за възстановяване на данъци или такси на Общността, които е следвало да бъдат събрани.

14. Правилата, които се отнасят до определянето и условията за събирането на финансовите налози, които Общността е оправомощена да събира и които конкретно съставляват нейните собствени средства, като мита и земеделски такси, са регламентирани с Решение на Съвета от 21 април 1970 г. относно замяната на вноските от държавите-членки със собствени ресурси на Общността (ОВ L 94, стр. 19) и регламентите по неговото прилагане. Тази съвкупност от правила трябва да бъде разглеждана в рамката на общата уредба на финансовите разпоредби на Договора, която, подобно на съответните уредби на държавите-членки, се регулира от общия принцип на равенство, който изисква сходни ситуации да не се третират различно, освен когато разликата в третирането не е обективно оправдана.

15. Следователно системата от приходи, които се внасят в бюджета на Общността, трябва да бъде устроена по такъв начин, че да представлява единна тежест за всички лица, които отговарят на условията, посочени в разпоредбите на Общността относно такива тежести. Това изискване предполага, че следва да има равенство в третирането по отношение на процедурните и материалните условия, при които търговците могат да оспорват наложените им данъци и такси на Общността чрез искане за възстановяване на недължимо платено. Това предполага аналогично равенство в условията, при които органите на държава-членка, които действат за сметка на Общността, могат да събират посочените данъци и такси и, когато това е необходимо, да възстановят финансовите облаги, които са били предоставени погрешно.

16. Съветът е приел този подход с издаването на Регламент (ЕИО) № 1430/79 от 2 юли 1979 г. за възстановяване или опрощаване на вносни или износни сборове (ОВ L 175, стр. 1) и на Регламент (ЕИО) № 1697/79 г. от 24 юли 1979 г. относно допълнителното събиране на несъбрани вносни или износни сборове, които не са били изискани от длъжника за стоки, декларирани за митнически режим, включващ задължение за плащане на тези сборове (ОВ L 197, стр. 1). Тези регламенти, които все още не са били влезли в сила към датата на постановяване на това решение, но независимо от това осигуряват само частично решение на въпросите, свързани с равенството на лицата в тази сфера, като необходимия технически и подробен характер на такива разпоредби означава, че съдебното тълкуване може да представлява само частична мярка.

17. От това стечение на обстоятелствата следва, както Съдът е постановил в Решението си от 21 май 1976 г. (дело 26/74, *Roquette*, Расс. стр. 677), че спорове във връзка с възстановяване на средства, събрани за Общността, по такъв начин са въпрос, който следва да бъде решен от националните съдилища съгласно националното законодателство, доколкото не съществуват съответни разпоредби на правото на Общността. По сходни причини същото важи и за производства, свързани с приходи, които органите на държавите-членки са длъжни да събират от името на Общността.

18. Съответно, доколкото не съществуват съответни разпоредби на правото на Общността, националната правна система на всяка държава-членка е длъжна да регламентира подробните правила и условия за събиране на приходите на Общността като цяло и в частност – земеделските такси, както и да определи отговорните органи за събирането и съдилищата, компетентни да решават спорове, които могат да възникнат в резултат на това събиране, но такива процедури и условия не могат да направят системата за събиране на данъците и таксите на Общността по-малко ефективна от тази за събиране на националните данъци и такси от същия вид.

19. Това съображение е намерило израз в Решение от 21 април 1970 г. на Съвета относно замяната на вноските от държавите-членки със собствени ресурси на Общността (цитирано по-горе), член 6, от който изрично посочва че средствата на Общността – които включват земеделските такси – „се събират от държавите-членки в съответствие с националните разпоредби, предвидени в закон, подзаконов нормативен акт или административна мярка, които при необходимост се изменят за тази цел”.

20. Това изрично позоваване на националните законодателства обаче подлежи на същите ограничения като тези, които засягат косвеното позоваване, необходимостта от което е била призната при липса на разпоредби на Общността дотолкова, доколкото прилагането на националното законодателство трябва да бъде прилагано по недискриминационен начин, като се вземат предвид процедурните правила, които се отнасят до споровете от същия вид, но изцяло на национално ниво, и доколкото процедурните правила не могат да доведат до практическа невъзможност за упражняване на правата, предоставени от правото на Общността.

21. Следователно, специална система от национални правила, които се отнасят до събирането на данъци и такси на Общността, която ограничава правомощията, предоставени на националния орган за събиране на тези данъци и такси, в сравнение с правомощията, предоставени на същия орган по отношение на националните данъци и такси от същия вид, не съответства на правото на Общността.

По съдебните разноски

22. Разноските, направени от италианското правителство и от Комисията на Европейските общности, които представиха становища пред Съда, не подлежат на възстановяване. С оглед на обстоятелството, че за страните по главното дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред препращащата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски.

По изложените съображения,

Съдът,

в отговор на въпросите, повдигнати пред него от Corte Suprema di Cassazione, Рим, с определение от 11 януари 1979 г., вписани в Съда на 20 април 1979 г. и 9 август 1979 г., реши:

1. Тълкуването, което при упражняване на компетентността, дадена по силата на член 177 от Договора за ЕИО, Съдът на ЕО дава на разпоредба от правото на Общността, изяснява и определя, където това е необходимо, смисъла и обхвата на тази разпоредба, както тя следва или е следвало да бъде разбрана и прилагана от момента на влизане в сила. Следователно разпоредба, тълкувана по този начин, може и трябва да бъде прилагана от съдилищата дори и по отношение на правоотношения, възникнали и установени преди датата на съдебното решение, постановено по искането за тълкуване, при условие че в друго отношение условията, които позволяват да бъде заведен иск пред компетентния съд, свързан с прилагането на тази разпоредба, са изпълнени.

Само при извънредни обстоятелства Съдът може да бъде подтикнат само с конкретното съдебно решение, постановено по исканото тълкуване, да ограничи по отношение на което и да е засегнато лице възможността да се

позовава на така разгълкуваната разпоредба с цел да постави под въпрос правоотношения, възникнали и установени преди постановяването на решението.

2. Специална система от национални правила, които се отнасят до събирането на данъци и такси на Общността, която ограничава правомощията, предоставени на националния орган за събиране на тези данъци и такси, в сравнение с правомощията, предоставени на същия орган по отношение на националните данъци и такси от същия вид, не съответства на правото на Общността.

Произнесено в открито съдебно заседание в Люксембург на 27 март 1980 година.

Подписи